

СТАНОВИЩЕ

от доц. Евгения Кунчева Димитрова, д.м.

Медицински университет – Плевен, Факултет „Здравни грижи”,

катедра „Сестрински терапевтични грижи”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'
професионално направление 7.4 „Обществено здраве”
научна специалност „Управление на здравните грижи”

Автор: Жанета Василева Стоянова

Форма на докторантура: редовна форма на обучение

Катедра: „Здравни грижи”, ФОЗ, МУ – Варна

Тема: СЪВРЕМЕННИ АСПЕКТИ НА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНА
БОЛНИЧНА СРЕДА В ПРАКТИКАТА НА МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ

Научен ръководител: Проф. д-р Соня Тончева, д.оз.н.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали е в съответствие с Правилника за развитието на академичния състав на МУ-Варна.

През 1989 г. Жанета Стоянова завършва образованието си за медицинска сестра и започва работа, като такава в МБАЛ – Варна към ВМА, а от 2001 г. и до момента е главна медицинска сестра в същата болница. От 2020 г. е зачислена за докторант в редовна форма на обучение в катедра „Здравни грижи“. От 1999 г. докторантката притежава ОКС „Бакалавър“ по Управление на здравните грижи, от 2003 г. – ОКС „Магистър“ по Обществено здравеопазване, а от 2011 г. е придобила и ОКС „Магистър“ по Управление на здравните грижи на МУ – Варна. Ж. Стоянова е зачислена и за специализация по Болнична хигиена, превенция и контрол на инфекциите от 2021г.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд съдържа 246 страници и е онагледен с 47 фигури, 34 таблици и 5 приложения. Библиографският списък включва 260 литературни източника, от които 66 на кирилица, 194 на латиница.

Разработеният в дисертационния труд проблем е много актуален, тъй като безопасността в областта на здравеопазването е приоритетен въпрос в световен мащаб. Налице са доказателства, че в здравната ни система съществуват рискови фактори и се създават възможности за неблагоприятни последици, които могат до доведат до различни степени на увреждане на здравето, Тези процеси с нежелани последствия подкопават доверието на пациентите в системата на здравеопазване и повишават нивото им на неудовлетвореност сред обществеността, но при усъвършенстване на организацията на работа голяма част от тях биха могли да бъдат избегнати.

3. Познаване на проблема

Ж. Стоянова е запозната подробно със състоянието на проблема. Направеният литературен обзор е в обем от 31 страници. В него докторантката представя критичен анализ на достъпната литература, в която са разгледани концепциите свързани с осигуряване на безопасна болнична среда и техните елементи от страна на хора (персонал, пациенти, придружители), среда и процесите на медицинско обслужване. Ас. Стоянова е запозната с препоръките и директивите свързани с безопасността на болничната среда на СЗО, на Съвета на ЕС и с международните инициативи в областта на безопасността на пациентите и болничната среда. Разгледана е и съществуващата нормативна уредба на нашата страна свързана с разглеждания проблем. Направен е ретроспективен анализ на развитието на проблема за безопасна болнична среда в практиката на медицинските сестри от теоретика на сестринството Флоранс Найтенгейл до наши дни. От направения критичен анализ на достъпната литература по проблема докторантката логично стига до извода, че осигуряването на безопасна болнична среда е задължително условие в сестринската практика и неразделна част от цялостната концепция на сестринството.

4. Методика на изследването

Целта на изследването е формулирана ясно и точно. За постигането ѝ са поставени достатъчно на брой конкретни задачи, които са подредени в хронологичен ред.

Методиката на изследването включва:

Социологически методи:

- **Документален метод** - за изясняване същността на ролята и функциите на медицинската сестра, относно дейностите в практиката им, имащи пряко отношение към осигуряване на безопасна болнична среда.
- **Анкетен метод** – за събиране, обобщаване и анализиране на информация относно мнения и оценки чрез предоставена пряка, анонимна, индивидуална анкета за проучване на: мнението на **медицински сестри**, относно възможностите за оптимизиране участието им в осигуряване на безопасна болнична среда в практиката и на **пациентите**, относно преценката и нагласите им за процеса на осигуряване на безопасна болнична среда.
- **Полуструктурирано интервю** - за проучване мнението на университетски преподаватели относно възможностите за прилагане на компетентностите на медицинската сестра, придобити по време на базовото обучение, както и възможности за оптимизиране на процеса на обучение в областта на осигуряване на безопасна болнична среда.
- **Дълбочинно интервю** - за отразяване мнението на доказани експерти по болнична хигиена и в областта на осигуряване на безопасна болнична среда в практиката на медицинските сестри.

Статистически методи:

Обработката на данните е извършена с SPSS v. 19 for Windows и MS Excel 2019, като за ниво на значимост на резултатите се приема $p < 0.05$.

За анализ и интерпретация на данни с оглед разкриване на наблюдаваните явления и взаимозависимостите им са използвани - сравнителен анализ, средна стойност, стандартно отклонение, минимум, максимум, медиана, персентили, интервал на доверителност, относителен дял, параметрични и непараметрични анализи, корелационен анализ.

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и за получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд „Съвременни аспекти на осигуряване на безопасна болнична среда в практиката на медицинските сестри“ е структуриран според изискванията за този вид научна работа.

В глава Първа „Литературен обзор“, докторантката разглежда концепции за безопасна болнична среда в сестринството и елементите на същата в практиката на медицинските сестри. Подчертава, че осигуряването на безопасна болнична среда в сестринската практика е все още неразработена стратегия в България, за която са необходими нова визия и подход, основани на доказателства по проблема и на прилагането на съвременна научнообоснована методология в реалната сестринска практика.

В глава Втора „Цел, задачи и методика на проучването“ подробно е разработена методологията на проведено изследване, включваща цел, задачи, хипотези, постановка и етапи на проучването.

В глава Трета „Резултати и обсъждане“ - Докторантката представя анализ на теориите в сестринството в контекста на процеса за осигуряване на безопасна болнична среда в практиката на медицинските сестри и очертава връзката на грижите за здравето и благополучието на хората и обществото със заобикалящата ги среда и процесите, които възникват от нея. След подробната характеристика на изследваните групи лица – медицински сестри, пациенти, преподаватели, експерти, докторантката изследва информираността и нивото на подготовка на медицинските сестри, относно процеса на осигуряване на безопасна болнична среда в практиката на същите и доказва, че те имат уникалната позиция да съдействат за оптимизиране на процеса. Повече от половината и от четирите групи респонденти считат, че медицинската сестра трябва да бъде активен член на екипа в процеса на осигуряване на безопасна болнична среда, като с това тя ще допринесе за неговото ефективно протичане. Анализът на данните показва, че участващите в проучването групи изследвани лица в много голямата си част изказват мнение за необходимост от оптимизиране на процеса на осигуряване на безопасна болнична среда в практиката на медицинските сестри. Въпреки че медицинските сестри са на мнение, че прилагат в практиката си оптимални модели за осигуряване на безопасна болнична среда, голяма част от тях (90,3%), изказват готовност за прилагане на нови модели в своята практика. Резултатите, недвусмислено доказват, че въвеждането на нов модел се разглежда от повечето респонденти като непрекъснат процес на диалог и подкрепа между медицинските сестри, техните ръководители и университетски преподаватели. Ж.Стоянова проучва и затрудненията, които се срещат в процеса на осигуряване на безопасна болнична среда и логично стига до заключението, че медицинските сестри се нуждаят от допълнително обучение по проблема за безопасна болнична среда. Особен интерес представлява въпросът дали пациентите се чувстват в безопасна болнична среда при прилагане на сестрински манипулации и грижи, на което 64% от пациентите отговарят положително. В резултат на анализа на мнението на изследваните групи лица, относно значението и ефективността на процеса на осигуряване на безопасна болнична среда в практиките на медицинските сестри може да се каже, че той е важен процес и ролята на

медицинските сестри в него е значителна, но съществуват резерви за неговото оптимизиране, чрез обучение и въвеждане на нови модели и практики.

В глава четвърта: „Практически подходи за оптимизиране на процеса за осигуряване на безопасна болнична среда с участието на медицинските сестри“ Ж.Стоянова идентифицира 7 приоритетни направления за оптимизиране на процеса на осигуряване на безопасна болнична среда. Представения Модел за оптимизиране на процеса на осигуряване на безопасна болнична среда в практиката на медицинските сестри, представлява съвкупност от инструменти и дейности, изпълнявани в определена последователност с цел оптимизиране на процеса на управление, контрол и оценка на безопасната болнична среда. Включва три компонента на добрите професионални модели: компетентности, професионални взаимоотношения и ценности. Моделът за оптимизиране на процеса на осигуряване на безопасна болнична среда си кореспондира с Националната здравна стратегия 2020 и с проекта на Националната здравна стратегия 2030 в областта на целите за безопасност. За реализирането на Модела докторантката предлага системния подход, а за неговото допълване и прагматичния подход. С практическа насоченост е и адаптирания от Ж.Стоянова „Алгоритъм за прилагане на нови модели и подходи за оптимизиране на процеса на осигуряване на безопасна болнична среда“, в основата на който е убеждението, че медицинските сестри трябва да изградят компетенции, чрез които осъзнато да разпознават пропуски или грешки, свързани с безопасността и да предлагат възможности за подобряване на процесите. Анализът на експертната оценка на предложените практически подходи за оптимизиране с участието на медицинската сестра в процеса на осигуряване на безопасна болнична среда доказва, че този модел е приложим в сестринската практика и ще допринесе за повишаване качеството на здравните грижи, професионален комфорт и сигурност на медицинската сестра при осъществяване на грижите за пациентите в безопасна болнична среда.

глава Пета „Изводи, предложения и препоръки“ – съгласна съм с изведените от докторантката 9 основни извода в края на дисертационния труд.

Направените препоръки към Министерство на здравеопазването, Медицинските университети, БАПЗГ и мениджърите на болничните заведения са уместни и биха повишили качеството и ефективността на предлаганите мероприятия за осигуряване на безопасна болнична среда.

Съгласна съм с представените основни приноси на дисертационния труд от теоретико-познавателен и практико-приложен характер.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката е представила 5 публикации свързани с дисертационния труд. Цялостната работа на Жанета Стоянова е доказателство за нейните възможности за осъществяване на самостоятелна научна работа. При разработване на дисертационния си труд докторантката демонстрира съзнателност, целенасоченост и безпристрастност при провеждане на проучването и спазване принципите на научната етика.

След задълбочен анализ на разглеждания дисертационен труд нямам критични бележки към докторантката:

7. Автореферат

Автореферетът е структуриран според изискванията, съдържа 128 страници и отразява основните резултати постигнати в дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Варна. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Плевен за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Жанета Василева Стоянова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Управление на здравните грижи”, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид горе изложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор”** на Жанета Василева Стоянова докторант в докторска програма по „Управление на здравните грижи”.

03.04.2023 г.

Изготвил становището:

(доц. Е.Димитрова, д.м.)